

YURAK VA QON TOMIR KASALLIKLARI

Sirodjeddinova Nigora Kamaritdinovna

Tuxtayeva Intizor Anvarovna

Siyob Abu Ali ibn Sino nomidagi

Jamoat salomatligi texnikumi

Annotatsiya: Ushbu maqola yurak va qon tomir kasalliklari kelib chiqish sabablari, klinikasi davolash, bu kasallikda zamonaviy davolash usullarini qo'llash, zamonaviy texnikalardan foydalanishga muljallangan.

Abstract: This article is intended to discuss the causes of heart and vascular diseases, clinical treatment, the use of modern treatment methods in this disease, and the use of modern techniques.

Yurak kasalliklari (yurak xastaliklari) — yurakning normal faoliyati buzilishi bilan namoyon bo'ladigan yurak-tomir tizimiga oid patologiyalar guruhi. Bunday kasalliklar epikard, perikard, miokard, endokard, yurakning klapan apparati va qon tomirlari shikastlanishlari tufayli yuzaga kelgan bo'lishi mumkin.

Yurak qon tomirlarining shikastlanishi

- Kardioskleroz;
- Yurak koronar kasalligi;
- Ateroskleroz

Yurak qon tomirlarining patologik o'zgarishlar

- Yurak astmasi;
- Miokard gipertrofiyasi:
 - Chap bo'lma gipertrofiyasi;
 - Chap qorincha gipertrofiyasi;
 - O'ng bo'lma gipertrofiyasi;
 - O'ng qorincha gipertrofiyasi.
- Yurak yetishmovchiligi.

Yurak va qon tomirlar kasalliklarining tashxisida tekshirish usullaridan — perkussiya, palpatsiya, surishtirish, ko'zdan kechirish, auskultatsiya, elektrokardiografiya, rentgenologik, qon va siydik tahlillari hamda boshqa qo'shimcha tekshirish usullari orqali aniqlanadi. Yurak qon tomirlar kasalliklaridagi asosiy bemorlar tomonidan bo'ladigan shikoyatlar yurak sohasida va to'sh orqasida og'riq sezish, hansirash, yurak o'ynashi, yo'talish, ba'zi holatlarda qon tuflash ka'bi holatlar kuzatiladi. Hansirash bu qon aylanishi yetishmovchiligida ko'p uchraydigan shikoyatlardan biri.

Eng keng tarqalgani orasida yurak klapani nuqsoni sanaladi. Yurak klapanlarining disfunktsiyasi mohiyati shundaki, ular qonni qayta ortga o'tkazadi

yoki yetarlicha ochilmaydi. Ko'pincha yurak klapani kasalliklari infeksiyon shikastlanish yoki autoimmun reaksiyalar natijasi hisoblanadi.

Klinik amaliyotda yurak muskullarining yallig'lanishi — miokardit va yallig'lanmay zararlanishi — miokardiodistrofiya ko'proq kuzatiladi. Endokardit (yurak ichki qavatining yallig'lanishi) revmatizm va boshqalar orttirilgan yurak poroklarita sabab bo'ladi. Lerikardit kam uchraydi. miokardit va miokardiodistrofiya, shuningdek, nevroitik holatlar natijasida yurak aritmiyalari vayurak blokadasi sodir bo'lishi mumkin. Yurak aritmiyalari yurak qisqarishlari (urishi)ning tezlashishi (taxikardiya) yoki sekinlashuvi (bradikardiya), yurakning navbatdan tashqari qo'shimcha qisqarishi (ekstrasistoliya); yurak urishining to'satdan tezlashuvi (parok sizmal taxikardiya); yurakning har xil vaqt oralig'ida noto'g'ri qisqarishi (tebranuvchi aritmiya) va boshqalarda namoyon bo'ladi. Yurak blokadasi yurakning o'tkazuvchi sistemasida nerv impulslari o'tishining buzilishi (mas, bo'lmachalardan qorinchalarga yoki Gis tutami oyoqchalariga impuls o'tishining uzilishi)dan iborat.

Nevrozlar tufayli yurak nerv apparati faoliyati buzilganda aritmiyalar bilan birga, yurakda sirqillaydigan, sanchadigan, jazillaydigan og'riq sezgilari ham paydo bo'ladi. Ateroskleroz va gipertoniya kasalligi arteriya tomirlarining keng tarqalgan xastaliklaridan bo'lib, aksariyat ular birga kechadi. Ateroskleroz toj tomirlaridan tashqari, aorta va uning yirik shoxlari, jumladan, buyrak arteriyasi, miya tomirlari (qarang Insult), qo'loyoqning periferik tomirlarini ham zararlaydi. Arterial tomirlarning yallig'lanishi — arteriitlar ko'proq infeksiyon (masalan, zaxm, sepsis) va allergik hamda kollagen kasalliklar tufayli yuzaga keladi. Klinik shakli obliteratsiyalovchi endarteriit, aorta panarteriiti va hokazo. Venalarning varikoz kengayishi va tromboflebit vena tomirlarining ko'p uchraydigan kasalliklaridan.